

ŞAP

Hastalığın Kökeni:

Şap hastalığı sığırlarda akut seyirli, çok bulaşıcı ve zoonotik karaktere sahip viral bir enfeksiyondur. Hastalığın bulaşma oranı yüksektir, hayvanlar arasında %100'e kadar ulaşabilmektedir. Bu nedenle hastalık ekonomik ve ticari yönden büyük önem taşımaktadır.

Hastalığın etkeni Picornaviridae familyasından Aftovirus alt grubunda yer alan şap virüsüdür. Virüsün O, A, C, SAT-1, SAT-2, SAT-3 ve ASİA-1 olmak üzere yedi farklı serotipi bulunmaktadır. Türkiye de en çok görülen A, O ve ASİA-1 serotipleridir. İhbari mecburi bir hastalıktır.

Bulaşma:

Hastalık 3 şekilde bulaşır; 1-direk temas, 2-hava yolu ile bulaşma, 3-indirek bulaşma.

1- Direk temas:

En yaygın bulaşma şeklidir, hasta ve sağlam hayvanların bir arada bulundurulması ile bulaşır.

2- Hava yolu ile bulaşma:

Hava sıcaklığı, nem oranı bulaşmada önemli faktörlerdir. Rüzgâr ile hastalık etkeni daha uzun mesafelere de (60 km) yayılabilir.

3- Indirek bulaşma:

İnsan vasıtası (celep, hayvan bakıcısı, hayvan sahibi vb), et, süt ve bunların ürünleri, suni tohumlama ile bulaşabilir.

Belirtiler:

Hastalığın inkübasyon süresi 1-11 gün arasında değişebilir. Hastalığın ilk belirtisi 40-41 derece yüksek ateştir. Takiben durgunluk, solunum güçlüğü, ağız ve ayakta veziküllerin görülmesiyle karakterizedir. Süt veriminde ani düşüş meydana gelir. Dil üzerinde, damakta ve dudaklarda içi saman rengi sıvı ile dolu veziküller görülür. Hayvanlarda salya akması görülür. Veziküller birkaç saat sonra açılır ve açık kırmızı renkli ülserler meydana gelir. Genellikle ayaktaki rupturlar enfekte olur. Ağır vakalarda tırnak düşmesi görülür. Buzağılarda ölümler görülür. Morbidite oranı %100'e yakın olmasına rağmen mortalite oranı buzağılar hariç düşüktür.

Korunması:

Şap hastalığından korunmak için önlemler iki yönden ele alınabilir.

1- Hastalık çıkmadan önce alınacak önlemler:

- Duyarlı hayvanlara şap aşısının periyodik olarak yapılması, özellikle hayvan hareketlerinden birkaç hafta önce yapılması gerekmektedir.
- Yeni alınan hayvanlarda şap aşısı yapılıp yapılmadığı kontrol edilmelidir.
- Ahır girişlerinde gerekli olan giriş havuzlarında devamlı olarak sodyum karbonat, bakır sülfat, sitrik asit gibi dezenfektan maddelerin bulundurulması,
- Ahırlara bakıcılardan başkalarının sokulmaması,
- Hayvan bakıcılarının özel elbise ve ayakkabı ile ahıra girmelerinin sağlanması, Bakıcıların diğer ağırlardan uzak tutulması,
- Sağımdan önce ellerin ve sağımda kullanılacak malzemelerin temizliğine dikkat edilmesi,
- Şüpheli görülen hayvanlar için veteriner hekimden bilgi alınması.

2- Hastalık çıktıktan sonra alınacak önlemler:

- Hastalık çıkan işletmelerde hemen hasta hayvanların ayrı bir yere alınıp sağlıklılarından ayrılmalı,
- İhbari mecburi bir hastalıktır; resmi işlemler yapılması,
- Ahıra ve çiftliğe izinsiz kimsenin sokulmaması,
- Hastalık bitene kadar hayvan alım ve satımının yapılmaması,
- Her bir ahır için farklı bakıcıların bulundurulması, şayet mümkün değil ise bakıcıların çizme ve elbiselerinin her ahırda değiştirilmesi,
- 3285 sayılı HSZ Kanun ve Yönetmeliğine göre hareket edilmesi,

Tüm bu tedbirler uygulanmaz ise virüs yayılımı devam edeceğinden hastalıkla etkili bir şekilde mücadele edilmesine olanak yoktur.

Şaplı bir sığırdan mermedeki lezyonlar ve salivasyon